

Restorative tactics- Засах тактикууд

Remembering abuses-Хүний эрхийн зөрчлийг дурсан санах нь

Page 87

Answers for victims' families

Хохирогчдын гэр бүлийнхэнд өгөх хариултууд: Шударга ёсыг дэмжих зорилгоор хүний эрхийн зөрчлийн бүртгэлүүдийг баримтжуулах нь.

Улаан Кхемерийнхны үед үйлдэгдсэн зөрчлүүдийг баримтжуулж буй Камбожийн нэгэн байгууллага үй олноор хоморголон устгасан гэмт хэрэг амьдралд нь нөлөөлсөн болон түүнийг үйлдсэн хүмүүсийн аль алиных нь дурсамжийг хөндөлгүйгээр олон нийтэд хүргэж болох тайлангуудыг бэлтгэжээ.

Камбожийн Баримтжуулах Төв (DC-Cam) нь Камбожид болсон хоморголон устгалтын талаарх нотлох баримтуудыг цуглуулдаг бөгөөд энэ нь сураггүй алга бологсдын үхлийн тухай гэр бүл, найз нөхөд нь дэлгэрэнгүй мэдэж авахад тусалдаг байна. Түүний хамт DC-Cam хууль, шүүхийн өмнө Улаан Кхемерийн удирдагчдын эсрэг хэрэглэх хууль ёсны нотлох баримтуудыг цуглуулдаг.

DC-Cam-ийн Гэр бүлийн Ялган таних Хэргийн Тогтолцоо нь хохирогчдын болон дарангуйлагчдын аль алины гэр бүлийнхэнд Улаан Кхемерийн дэглэмийнхний (1975–1979) үед хадгалагдсан дэлгэрэнгүй бүртгэлүүдийг судлан өөрсдийн хайртай хүмүүсийнхээ үхлийг олж илрүүлэхэд тусалдаг. DC-Cam нь холбогдох баримт бичиг, гэрэл зураг, ярилцлагуудаас бүрдсэн хэдэн зуун мянган хуудастай каталоги бүхий дөрвөн том мэдээллийн сантай. Тэдний зураглалын төсөл нь Камбожийн 170 дүүрэг болон тус орны бараг бүх муж даяар буй үй олноор булшилсан 19,466 булш, 168 шорон, аймшигт аллагын 77 дурсгалыг олж тодруулахаар GPS технологийг ашиглаж байгаа билээ.

Төрөл төрөгсөд нь Улаан Кхемерчүүдэд хороогдсоныг ихэнхи олдворууд гэрчилдэг ч ар гэрийнхэн нь яг юу болсоныг мэдэж байж хэргийг хаалгах хүсэлтэй байдаг ба хоморголон устгалтын эмгэг, дарамтаас чөлөөлж эдгээх ажлыг тус байгууллага хийж эхэлдэг юм.

Бүртгэлүүд хааяа сураггүй алга бологсдын шарил хаана байгааг илрүүлж өгдөг бөгөөд гэр бүлийнхэн нь тэднийхээ сүнснийг замд нь үдэх ёслолыг үйлдэх боломжтой болдог байна. Камбожийн айл өрхүүдийн бараг 80 хувь нь хайртай хүмүүс нь хэрхсэн тухай хариу авахаар лавлах төвд иржээ.

DC-Cam-ийн эцсийн зорилго бол Камбожийн ард түмэнд шударга ёсыг эрж хайх, бат бэх ирээдүйг байгуулахад нь тусалж, иймэрхүү аллага дахин давтагдахаас сэргийлэхийн тулд үй олноор хоморголон устгасан аймшигт хэргийн дурсамжийг мартуулахгүй байх юм.

Ард түмэн нь аймшигт зовлон, хүний эрхийн зөрчлийг удаан хугацааны турш туулж ирсэн Камбожид DC-Cam-ийн энэ тактик маш үр дүнтэй хэрэгжижээ. Тэдний туршлага удаан хугацаагаар хүний эрхийн зөрчилд буй бусад орнуудад тус болох талтай. Мэдээллийн төв санг байгуулахын тулд дарангуйлагчид хэрхэн дарангуйлж байсныг, мөн тэдний үлдээсэн аливаа бичиг баримт, нотлох баримт гээд юуг ч байсан олж, цогцсуудыг таних болон шүүх ажиллагаа явуулах ёстой. Камбожид болсон энэ аллага бол мэдээлэл зөвхөн нийгэм дахин байгуулагдсан үед л ашиглагдах болно гэх утгаар хүн амын боловсролтой хэсэг рүү чиглэж, шударга ёсны тогтолцоог нураасан билээ.

Өөрийн оронд буй хүний эрхийн зөрчлийн түүхийг та бүхэн хэрхэн бүртгэн тайлагнаж чадах вэ? Гажуудлыг засах, шударга ёсыг дэмжихийн тулд тэрхүү түүхийг хэрхэн ашиглаж болох вэ?